

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-277-7-257>

**THE ROLE OF THE UNIVERSITY
IN COMMUNITY DEVELOPMENT**

РОЛЬ УНІВЕРСИТЕТУ У РОЗВИТКУ ГРОМАДИ

Chaika I. P.

*Candidate of Sciences (Economics),
Associate Professor,
Associate Professor at the Department
of Management
Higher Educational Institution
of Ukoopspilka «Poltava University
of Economics and Trade»
Poltava, Ukraine*

Чайка І. П.

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри менеджменту
Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«Полтавський університет економіки
і торгівлі»
м. Полтава, Україна*

Сьогодні Україна як держава–член ООН адаптує 17 Цілей сталого розвитку, затверджених у підсумковому документі Саміту ООН 2015 року «Перетворення нашого світу: порядок денний у сфері сталого розвитку до 2030 року», відобразивши в Національній доповіді «Цілі сталого розвитку: Україна» цільові орієнтири для досягнення до 2030 року з урахуванням національного контексту. Серед завдань національного розвитку є і такий: «рівень участі дорослих та молоді у формальних та неформальних видах навчання та професійної підготовки ..., % населення віком 15–70 років» [1, с. 34]. Також у Доповіді зазначається, що «напрями «освітня інклюзія» і «освіта впродовж життя» в Україні фактично перебувають на етапі становлення», а також, що «існуюче інформаційне поле обмежує можливості проведення якісного аналізу стану освітньої галузі» [1, с. 36]. У 2019 році Президент України видав Указ «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» [2], в якому підтримав забезпечення досягнення глобальних цілей сталого розвитку та результатів їх адаптації з урахуванням специфіки розвитку України. Серед національних документів, що регламентують сферу освіти протягом життя слід назвати також:

Стратегію державної політики з питань здорового та активного довголіття населення на період до 2022 року, що окреслює комплексні заходи підтримки громадян похилого віку, забезпечення їх активної участі в суспільному розвитку, підвищення якості життя, захисту прав

громадян похилого віку. Зокрема, документом передбачено концентрацію зусиль на таких пріоритетах щодо громадян похилого віку: поліпшення умов для самореалізації та участі в процесах розвитку суспільства; забезпечення здоров'я та благополуччя; створення середовища, сприятливого для активного життя; створення системи захисту їх прав» [3];

Національну стратегію безбар'єрного простору України на період до 2030 року і відповідний план заходів на 2021 і 2022 роки з її реалізації, який, серед визначених напрямів містить такі: «Суспільна та громадянська безбар'єрність» та «Освітня безбар'єрність» [4].

Розвиток системи безперервної освіти та навчання протягом життя зазначено також як стратегічну ціль у «Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2021–2031 роки», яка містить, серед іншого, такі завдання:

- запровадження механізму стимулювання ЗВО до надання освітніх послуг дорослим;
- формування у суспільстві сприйняття концепції «навчання протягом життя»;
- розробка механізму визнання результатів неформальної та інформальної освіти [5, с. 51–52].

ЗВО мають нагоду стати флагманами з підтримки запроваджених державою ініціатив, особливо всього того, що стосується освіти впродовж життя, пропозиції освітніх послуг особам літнього віку. Такі ініціативи є одним з інструментів активізації місцевого соціального розвитку та реалізації затребуваних громадою соціальних починань. Запровадження програм освіти протягом усього життя дозволить підвищити рівень згуртованості місцевої громади, яка полягає у спроможності громади об'єднуватися відповідно до спільних цілей розвитку, активнішої участі населення у розв'язанні проблем місцевого значення, таких як подолання соціальної ізоляції та дезінтеграції певних категорій населення (наприклад, осіб пенсійного віку).

Полтавський університет економіки і торгівлі має майже п'ятирічний досвід надання освітніх послуг людям похилого віку. 25 січня 2018 р. його науково-педагогічними працівниками було розпочато реалізацію проєкту «Університет третього віку», до якого долучилися партнери полтавської громади: БО «Світло надії», ГО «Центр освіти дорослих Полтавщини», КО «Інститут розвитку міста», Українська медична стоматологічна академія, Полтавський національний педагогічний університет ім. В.Г. Короленка та ін. Мета проєкту – створення умов віковій категорії 55+ для досягнення 4-ї Глобальної цілі Сталого розвитку ООН: «Забезпечення

всеохоплюючої і справедливої якісної освіти та забезпечення можливості навчання впродовж життя для всіх».

За час реалізації проєкту він постійно трансформувався, удосконалювався, реагуючи на вимоги і запити своєї цільової аудиторії та виклики зовнішнього середовища, такі як COVID-19 та початок повномасштабних бойових дій на території України. І сьогодні проєкт не припинив свого існування, університет продовжує надавати освітні послуги людям похилого віку, які є однією із вразливих категорій населення, що потребує соціальної підтримки від громади.

За роки реалізації проєкту «Університет третього віку» Полтавський університет економіки і торгівлі та його партнери накопичили унікальний досвід з розробки та впровадження освітніх програм для людей похилого віку. Програми пройшли апробацію та отримали схвалення міжнародних та вітчизняних експертів. Сформовано команду викладачів освітніх програм, які мають відповідну фахову підготовку та пройшли спеціальні тренінги з основ андрагогіки. Університет має оптимальне поєднання спеціалізованих лабораторій, аудиторій, інших складових інфраструктурного забезпечення для реалізації освітніх програм для людей похилого віку.

А головне – проєкт сприяє формуванню інфраструктури здорового та активного довголіття полтавської громади, підтримує громадян похилого віку в важких життєвих обставинах, спричинених впливом геополітичних чинників. Завдяки отриманим знанням з інформаційних технологій, психології, історії, філософії, економіки та ін. слухачі проєкту почуваються більш згуртованими, поінформованими, захищеними, активнішими в суспільному житті міста, про що свідчать опитування їхньої думки та інформація, якою вони діляться у соціальних мережах.

Тому сьогодні, під час повномасштабної війни, коли ЗВО та система вищої освіти України в цілому зіткнулися з низкою нових викликів, не потрібно відкладати питання подальшого розвитку системи освіти впродовж життя (включно з наданням освітніх послуг людям похилого віку), а, навпаки, поки увага світу прикута до нашої країни, скористатись нагодою дослідити це питання разом із партнерами з провідних навчальних закладів світу та удосконалити освітні послуги для дорослого населення.

Література:

1. Цілі сталого розвитку: Україна. Національна доповідь. *Міністерство економічного розвитку і торгівлі України*. 2017. 176 с. URL: https://mepr.gov.ua/files/docs/%d0%9d%d0%b0%d1%86%d1%96%d0%be%d0%bd%d0%b0%d0%bb%d1%8c%d0%bd%d0%b0%20%d0%b4%d0%be%d0%bf%d0%be%d0%b2%d1%96%d0%b4%d1%8c%20%d0%a6%d0%a1%d0%a0%20%d0%a3%d0%ba%d1%80%d0%b0%d1%97%d0%bd%d0%b8_%d0%bb%d0%b8%d0%bf%d0%b5%d0%bd%d1%8c%202017%20ukr.pdf
2. Указ Президента України “Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року”. № 722/2019. Київ. 2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text>
3. Стратегія державної політики з питань здорового та активного довголіття населення на період до 2022 року. *Кабінет Міністрів України*. Київ. 2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/10-2018-%D1%80#n8>
4. Національна стратегія безбар’єрного простору України на період до 2030 року. *Кабінет Міністрів України*. Київ. 2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/366-2021-%D1%80#Text>
5. Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2021-2031 роки. *Міністерство освіти і науки України*. Київ. 2020. 71 с. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2020/09/25/rozvitku-vishchoi-osviti-v-ukraini-02-10-2020.pdf>